ÖZENTİ

Tek Din İslam:

- İnsanlığa hak yolu göstermek için peygamberler gönderen Yüce Allah, son peygamber olarak Hz. Muhammed'i seçmiştir. Hz. Nuh'a, Hz. İbrâhim'e, Hz. Musa'ya ve Hz. İsa'ya vahyettiğini ona da vahyetmiş, insanları karanlıktan aydınlığa çıkarması için kendinden önceki kitapları tasdik eden, inananlara yol gösterici ve müjdeleyici olan Kur'ân-ı Kerîm'i ona vermişti.
- İlâhî kudret tarafından her türlü tehlikeye karşı korunmuş olan bu son vahiy, ne tahrif edilen önceki ilâhî dinlere ne de sağlam bir asla dayanmayan diğer dinlere benziyordu. Tam aksine indirildiği toplumda hayatın her alanını kapsayacak köklü bir değişimi öngörüyordu.

- Peygamber Efendimiz çeşitli vesilelerle Müslümanların ayırt edici özelliklerini dile getirmiş ve onların diğer din mensuplarından farklı bir hayat sürmeleri gerektiğini bildirmiştir.
- Allah-u Teala, Kur'ân-ı Kerîm'de İslâm'ın nasıl bir din olduğunu beyan ederken geçmiş ümmetlerin yanlışlarını anlatmış, aynı hataya düşmemeleri hususunda inananları uyarmıştır:

- ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلٰى شَرِيعَةٍ مِنَ الْاَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ
- ***Sonra seni de bir din yoluna koyduk. Onu izle, bilmeyenlerin arzularına uyma!***
- اِنَّهُمْ لَنْ يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا وَاِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللّٰهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ
- ***Şüphesiz onlar, Allah'a karşı sana hiçbir fayda sağlayamazlar ve kuşkusuz haktan sapanlar birbirlerinin dostları ve koruyucularıdır, Allah da kendisini sayanların koruyucu dostudur.***[1]

---

[1] Casiye, 45/18-19.

- وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰى وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ
- ***"Sen onların dinlerine uymadıkça yahudiler de hıristiyanlar da senden asla memnun kalmayacaklardır. De ki: "Asıl doğru yol ancak Allah'ın yoludur." Eğer sana gelen ilimden sonra onların arzularına uyarsan, bilesin ki artık Allah sana ne dost ne de yardımcı olacaktır."***[2]

---

[2] Bakara, 2/120.

- **اِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ اِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْياً بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ**

- ***"Allah katında din kesinlikle İslâm'dır. Kitap verilenler, ancak kendilerine ilim geldikten sonradır ki, aralarındaki hak tanımazlık yüzünden ayrılığa düştüler. Allah'ın âyetlerini inkâr edenler bilmelidirler ki Allah'ın hesabı çok çabuktur."***[3]

---

[3] Al-i İmran, 3/19.

- وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

- ***"Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayınız. İşte onlar için büyük bir azap vardır."[4]***

[4] Al-i İmran, 3/105.

- وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَليلًا فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ

- ***"Allah, kendilerine kitap verilenlerden, "Onu insanlara mutlaka açıklayacaksınız, onu gizlemeyeceksiniz" diye sağlam söz almıştı. Ama onlar bunu kulak ardı edip kitabı az bir dünyalıkla değiştiler. Karşılığında aldıkları ne kadar da değersiz!"[5]***

---

[5] Al-i İmran, 3/187.

- **مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِه وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمَعْ غَيْرَ مُسْمَعٍ وَرَاعِنَا لَيًّا بِاَلْسِنَتِهِمْ وَطَعْنًا فِي الدِّينِ وَلَوْ اَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا وَاسْمَعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاَقْوَمَ وَلٰكِنْ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ اِلَّا قَلِيلاً**
- ***"Yahudilerden bir kısmı kelimeleri yerlerinden saptırıyorlar. Dillerini eğip bükerek ve dine saldırarak "işittik ve karşı geldik; dinle, dinlemez olası, râinâ" diyorlar. Eğer onlar "Dinledik ve itaat ettik, dinle ve bizi gözet" deselerdi şüphesiz kendileri için daha hayırlı ve daha doğru olacaktı; fakat inkârları sebebiyle Allah onları lânetlemiştir. Artık pek az inanırlar."[6]***

[6] Nisa, 4/46.

•

- اَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ اٰمَنُوا اَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْاَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ

- ***"İman edenlerin Allah'ı anması ve O'ndan inen gerçek sebebiyle kalplerinin ürpermesi zamanı daha gelmedi mi? Onlar daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar. Onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onlardan birçoğu yoldan çıkmış kimselerdir."[7]***

---

[7] Hadîd, 57/16.

- Müslümanların, dinin özünde olmayan her şeyden uzaklaşarak “saf” bir şekilde tevhit inancını gönüllerine yerleştirmelerini, hayatlarını bu anlayışa göre düzenlemelerini isteyen İslâm Dininin reddettiği “yabancılaşma”, fıtrattan uzaklaşma ve esasında bireylerin kendi tabiî özlerine yabancılaşmasıdır. Koyulan emir ve yasakların tamamı, kişiyi yaratılışına aykırı hâllerden koruyarak onun özüne uygun bir tarzda yaşamasını temine yöneliktir.
- Nitekim Allah'ın sevgili elçisi Hz. Muhammed'in,
- اِتَّبِعُوا مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ
- ***“Allah'ın indirdiğine uyun!”*** çağrısı üzerine müşrikler,
- قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا اَلْفَيْنَا عَلَيْهِ اٰبَاءَنَا

- ***“Hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız!”*** diyerek kendi inanç ve geleneklerini terk etmek istememiş ve yeni gelen dini kabule yanaşmamışlardır. Allah Teâlâ, bu sözlere şu âyetlerle karşılık vererek asıl yabancılaşmanın haktan uzaklaşmak olduğuna dikkatleri çekmiştir:

- **اَوَلَوْ كَانَ اٰبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْـًٔا وَلَا يَهْتَدُونَ**

- ***“Peki ama ataları bir şey anlamayan, doğru yolu bulamayan kimseler olsalar da mı?”***[8]

- Zira Hz. Peygamber'in,

- **مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ وَيُنَصِّرَانِهِ وَيُشَرِّكَانِهِ**

---

[8] Bakara, 2/170.

- *“Her doğan çocuk fıtrat üzere doğar. Sonra ana babası onu Yahudi, Hıristiyan veya müşrik yapar.”*[9] hadisiyle ifade ettiği üzere iyiye eğilimli tertemiz bir fıtratla doğan her bebeğin düşünceleri, inancı ve yaşantısı ailesiyle ve çevresiyle şekillenir. İşte ilâhî dinlerin gönderiliş gayesi de insanı “doğru yol”a ileterek yaratılışına uygun bir şekilde, yanlış yönlendirmeleri ilâhî vahiyle bertaraf ederek dosdoğru yaşamasını temin etmektir.
- Bu dinlerin son halkası olan İslâm'ın koyduğu sınırlar çerçevesinde yaşayan kişi, kendi doğasına, kâinata ve Yaratan'ına yabancılaşmaktan kurtulacak, hem dünya hem de âhiret saadetine erişebilecektir. Bu yüzden bir Müslüman'dan gün boyunca kıldığı her rekâtta aynı dua ile Rabbine yakarması istenir:

[9] Müslim, Kader, 23.

- اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿6﴾ صِرَاطَ الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿7﴾

- ***“Bizi doğru yola ilet! Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğun kimselerin yoluna; gazaba uğramışların ve sapmışların yoluna değil!”***

******

- Fudayl b. lyaz şöyle demiştir:

Yolcuları az da olsa sen hak yoldan ayrılma.

Rağbet edeni çok da olsa kötü yola sapma.

İslam’ın Orijinalliği:

- Baskı dolu yılların ardından hicret sonrası Hz. Peygamber, Medine’de kendisine inananlarla birlikte Yüce Allah'ın dilediği gibi örnek bir toplum oluşturmuştu.
- Bu toplum, tüm hurafelerden, sapkın inançlardan arınmış, insanın yaratılışına uygun biçimde, bir olan Yaratan'ın rızasını arayan “Müslüman” toplumuydu. Bu yeni toplumda, İslâm inancıyla bağdaşmayan her türlü şey, yerini İslam’a uygun olana bırakmalıydı.
- İçinde bulunduğu toplum ve onları kuşatan zaman dilimi hesaba katıldığında Rasûlullah'ın başkalarına benzememe hususundaki tavsiye ve uyarılarının önemi daha iyi anlaşılacaktır. Zira pek çok kadim din ve kültürün olduğu bir ortamda İslâm'ın ortaya çıkması, baştan sona her şeyi şekillendirmesi ve saflığını, özgünlüğünü koruyarak oluşumunu tamamlayabilmesi, ancak her türlü zararlı etkiden uzak kalarak mümkün olabilirdi.

- Rasulullah buyurdular ki:
- مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ
- *“Kim bir topluluğa benzemeye çalışırsa o da onlardandır.”*[10]

******

- Ancak ne Kur'ân-ı Kerîm ne de Hz. Peygamber diğer inanç mensupları gibi olmamayı öğütlerken onlara tamamen ters, tepki içeren, aykırı davranışları; dolayısıyla sadece muhalefete dayanan anlamsız bir farklılığı hedeflememiştir. Bu konudaki yasaklamalar, çoğunlukla, tevhid inancına aykırı olan veya bu inancı zedeleyebileceği düşünülen tutumlar ile başka din mensuplarına özel olan, onların kültürlerinde özel anlamı bulunan giyim, kuşam, ibadet ve davranış şekilleridir.

---

[10] Ebû Dâvûd, Libâs, 4.

Başkalarını Benzemenin Türleri:

- **1. Tabiî benzeşme:** İlim ve teknikte kullanılan metotlardaki benzeşme ve bazı vasıtaları kullanma gibi başkalarına benzemenin kaçınılmaz olduğu tabiî durumlardaki benzeşmedir.
- **İbn Âbidîn** der ki: "Gayrı müslimlerin işleri iki kısımdır: Birisi **ibâdet** ve diğeri de **âdet** olarak, yani her kavmin, her memleketin âdeti olarak yaptıkları şeylerdir. Bunlardan, İslâmiyetin yasak etmediği, insanlara faydalı olanları yapmak ve onlara benzemeği düşünmeyerek kullanmak mahzurlu değildir. Meselâ pantolon giymek, çeşitli ayakkabılar edinmek, çatal, kaşık kullanmak, yemeği masada yemek, herkesin önüne tabaklar içinde koymak, ekmeği bıçak ile dilimlere ayırmak ve çeşitli eşya ve âletleri kullanmak, hep âdete bağlıdır. **İmam Ebû Yûsuf**'un demir çivi çakılı ayakkabı giydiğini gören bir zât, rahiplerin giydiği böyle bir pabucu giymenin mahzurlu olduğunu arz edince, Ebû Yûsuf, "Rasulullah da rahiplerin giydiği pabuçlardan

giyerdi. Bu insanın menfaatine dair bir şeydir. Uzun yol yürümek ancak böyle mümkün olabilir” diye cevap verdi.

- **2. Mekruh olan benzeşme:** Benzeşmenin dini sorumluluğu gerektiren en hafif şeklidir. Örneğin, putperestlere benzeme olduğundan, canlı resimleri içeren duvar halıları, yastıklar ve tablolarla evi donatma veya bu şekilde bezeli elbise giyme, genellikle fukaha tarafından mekruh sayılmıştır.
- **3. Haram olan benzeşme:** Yahûdi, Hristiyan, Budist, Materyalist ve benzeri batıl dinlerin ve ideolojilerin mensuplarına özgü olup, İslâm'ın emirleri ve yasakları ile çatışan hususiyetlerinde onlara benzemek.
- Gümüşhânevî bu konuda şöyle demiştir:
- “Gayrı müslim bayramlarına hürmet etmek; başka günlerde yapmadığı işleri bu günlerde yapmak; başka günlerde yemediği şeyleri bu günlerde alıp yemek; bu günleri ta’zimen o dine mensup birine hediye vermek memnudur. Gayrı müslimlerin ibâdetlerini beğenmek; şaka yollu dahi olsa, dinlerinin alâmeti olan (zünnar, papaz külâhı gibi) giysileri

giymek, (haç gibi) eşyayı kullanmak da böyledir. Bunlar, Ehl-i kitaba benzemekte en şiddetli yasak edilen kısımdır ki, ulemâ bunları küfr alâmeti kabul etmişlerdir”

Başka Dinlere Benzememek:

- Yıllarca câhiliye karanlığında yaşamış insanların bir anda değişmesi, eski inançlarından sıyrılması, bu inançla yoğrulmuş örf ve âdetleriyle bağlarını koparabilmesi mümkün olmamıştır.
- Rasûlullah ile birlikte Huneyn'e, bir rivayete göre ise Hayber'e doğru yola çıkan Müslümanlar, heybetli, yeşil bir ağaca rastlamışlar ve Rasûlullah'tan bu ağacı kendileri için “zâtü envât” tayin etmesini istemişlerdi.
- “Uğurlu askı” mânâsındaki “zâtü envât”, müşriklerin her yıl yanına gelip kurban kestikleri büyük, yeşil bir sedir ağacıydı. Müşrikler, silahlarını bu ağacın üzerine asarak bir gün boyunca ibadet amacıyla orada kalırlardı.

- Allah Resûlü onların isteğine şöyle karşılık verdi:

- سُبْحَانَ اللَّهِ هَذَا كَمَا قَالَ قَوْمُ مُوسَى "اِجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ"

- *"Sübhânallâh! Sizin bu söylediğiniz, kavminin Musa'ya söylediği şu söze benzer: **'...Ey Musa, bize o insanların taptığı tanrılar gibi bir tanrı yap...'**"*[11]

---

[11] Tirmizî, Fiten, 18; A'râf, 7/138.

Eski İnançları Terk Etmek:

- Rasûlullah İslâm'da Allah'tan başkası adına yemin etmenin doğru olmayacağını, başka bir dinin yeminiyle yemin eden kişinin o dinin mensupları gibi olacağını ifade etmek için şöyle buyurmuşlardır:

- مَنْ حَلَفَ مِنْكُمْ فَقَالَ فِى حَلِفِهِ بِاللَّاتِ . فَلْيَقُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

- *“Sizden biriniz yemin eder ve yemininde 'Lât hakkı için' derse arkasından hemen 'Lâ ilâhe illâllâh' desin...”*[12]

---

[12] Müslim, Eymân, 5.

Eski Adetleri Terk Etmek:

- Allah Resûlü, Medine'de, insanların iki farklı günde oyun ve eğlence düzenlediklerine tanık olmuş, sebebini sorduğunda bu iki günün câhiliye döneminden kalma bayram günleri olduğunu öğrenmişti.
- Aslında sonbahar ve ilkbaharda kutlanan Mihrican ve Nevruz isimli bu bayramlar, İranlılara ait dinî ve millî bayramlardı; ancak daha sonra çeşitli şekillerde diğer toplumlara da geçmişlerdi.
- Dolayısıyla Hz. Peygamber, başka bir inanç sistemine ait bu bayramların kutlanmasını hoş görmeyerek şöyle dedi:

- إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَبْدَلَكُمْ بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا يَوْمَ الْأَضْحَى وَيَوْمَ الْفِطْرِ

- *"Şüphesiz Allah sizin için o günleri onlardan daha hayırlı olan Kurban ve Fıtır (Ramazan) bayramlarıyla değiştirdi."*[13]

[13] Ebû Dâvûd, Salât, 239

- Rasulullah buyurdular ki:

- لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَطَمَ الْخُدُودَ ، وَشَقَّ الْجُيُوبَ ، وَدَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ

- *“(Yas tutma maksadıyla) Elleriyle yanaklarını döven, yakalarını yırtan ve câhiliye âdeti ile feryat eden kimse bizden değildir.”*[14]

[14] Buhârî, Cenâiz, 35.

- Rasulullah; câhiliye yaşantısının vazgeçilmez bir unsuru olan "asabiyet", yani soy birliğine dayalı ilişki biçimini reddetmiş, insanları bu dava uğruna savaşmaktan menetmiştir.

- مَنْ قُتِلَ تَحْتَ رَايَةٍ عُمِّيَّةٍ يَدْعُو عَصَبِيَّةً أَوْ يَنْصُرُ عَصَبِيَّةً فَقِتْلَةٌ جَاهِلِيَّةٌ

- *Kim körü körüne çekilmiş bir bayrak altında, ırkçılığa davet eder veya ırkçılığa yardım ederken öldürülürse, onun ölümü Cahiliye ölümüdür.*[15]

[15] Müslim, İmâre, 57.

- Rasulullah buyurdular ki:

- أَرْبَعٌ فِى أُمَّتِى مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ لاَ يَتْرُكُونَهُنَّ الْفَخْرُ فِى الْأَحْسَابِ وَالطَّعْنُ فِى الْأَنْسَابِ وَالْاِسْتِسْقَاءُ بِالنُّجُومِ وَالنِّيَاحَةُ

- *Ümmetimde dört şey cahiliyede terk etmedikleri işlerdir: Asaletle övünmek, başkalarının soyuna dil uzatmak, yıldızları vesile edinerek yağmur beklemek ve ölünün arkasından yüksek sesle ağlamak.*[16]

---

[16] Müslim, Cenâiz, 29.

Başka Dinlere Benzememek:

- Rasulullah buyurdular ki:
- لَا تُصَلُّوا عِنْدَ طُلُوعِ الشَّمْسِ فَإِنَّهَا تَطْلُعُ بَيْنَ قَرْنَيْ شَيْطَانٍ وَيَسْجُدُ لَهَا كُلُّ كَافِرٍ وَلَا عِنْدَ غُرُوبِهَا فَإِنَّهَا تَغْرُبُ بَيْنَ قَرْنَيْ شَيْطَانٍ وَيَسْجُدُ لَهَا كُلُّ كَافِرٍ وَلَا نِصْفَ النَّهَارِ فَإِنَّهُ عِنْدَ سَجْرِ جَهَنَّمَ
- *Güneşin doğuş vaktinde namaz kılmayın. Çünkü o şeytanın iki boynuzu arasında doğar ve her kafir ona secde eder. Aynı şekilde güneşin batış vaktinde de namaz kılmayın. Çünkü o şeytanın iki boynuzu arasına batar ve her kafir ona secde eder. Gündüzün ortasında da namaz kılmayın. Çünkü o cehennemin tutuşturulduğu vakittir.*[17]

---

[17] İbn Hanbel, V, 261.

- Peygamber Efendimiz Hac ibadetini yaparken ise güneş Sebir Dağı'na doğduktan sonra Müzdelife'den Mina'ya dönen müşriklerin aksine, güneş doğmadan evvel alacakaranlıkta dönmeyi uygun görmüştür.

- Peygamber Efendimiz inançları ve yaşantıları kendilerinden tamamen farklı olan müşriklerle bir arada olmayı ve onlarla birlikte yaşamayı hoş görmemiştir:

- مَنْ جَامَعَ الْمُشْرِكَ وَسَكَنَ مَعَهُ فَإِنَّهُ مِثْلُهُ

- *Kim müşrik biriyle biraraya gelir ve onunla oturursa o da onun gibidir.*[18]

---

[18] Ebû Dâvûd, Cihâd, 170.

- Bu konuda Kur’an-ı Kerim’de de şöyle buyurulmaktadır:
- **وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ اَنْ اِذَا سَمِعْتُمْ اٰيَاتِ اللّٰهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَاُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتّٰى يَخُوضُوا في حَدِيثٍ غَيْرِهِ اِنَّكُمْ اِذًا مِثْلُهُمْ اِنَّ اللّٰهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ في جَهَنَّمَ جَمِيعًا**
- ***"O size kitapta şunu indirmiştir: Allah’ın âyetlerinin inkâr edildiğini yahut onların alaya alındığını işittiğiniz zaman, onlar başka bir söze geçmedikçe kendileriyle beraber oturmayın; aksi takdirde şüphesiz siz de onlar gibi olursunuz. Allah elbette münafıkların ve kâfirlerin tamamını cehennemde bir araya getirecektir.”[19]***

---

[19] Nisa, 4/140.

- Peygamber Efendimiz, o dönemde, kâfirlere has elbiselerin giyilmemesini söylemiştir:
- Amr b. el-As anlatıyor: Rasulullah benim üzerimde iki tane kırmızı elbise görünce şöyle dedi:
- إِنَّ هَذِهِ مِنْ ثِيَابِ الْكُفَّارِ فَلاَ تَلْبَسْهَا
- *Bunlar kafirlerin elbiselerindendir. Sakın onları giyme!*[20]

[20] Müslim, Libâs ve zînet, 27.

Ehl-i Kitab'a Karşı Tutum:

- İslâm Dininin, başka din ve inançların etkisiyle bozulmasını istemeyen Rasûlullah, ilk dönemlerde müşriklere nazaran Ehl-i kitaba daha yakın durmuş, hakkında dinî bir emir bulunmayan konularda onlara muvafakat etmeyi tercih etmiştir.[21]
- Bu doğrultuda Allah Resûlü, başlangıçta, onların kıblesi olan Beyt-i Makdis'e yönelmiştir.[22]

---

[21] Buhârî, Menâkıb, 23.
[22] Buhârî, Îmân, 30.

- Aynı şekilde Medine'ye geldiği ilk günlerde Yahudilerin, Âşûrâ orucu tuttuklarını öğrenince, henüz Ramazan orucunun farz kılınmadığı bu dönemde, Müslümanlara da bu orucu tutmalarını emretmiştir.
- İbn Abbas anlatıyor:
- قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم الْمَدِينَةَ فَوَجَدَ الْيَهُودَ يَصُومُونَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ فَسُئِلُوا عَنْ ذَلِكَ
- Rasulullah Medine’ye geldiğinde Yahudilerin aşûrâ orucunu tuttuklarını gördü. Yahudilere niçin bu orucu tuttukları sorulduğunda şöyle dediler:
- فَقَالُوا هَذَا الْيَوْمُ الَّذِى أَظْهَرَ اللَّهُ فِيهِ مُوسَى وَبَنِى إِسْرَائِيلَ عَلَى فِرْعَوْنَ فَنَحْنُ نَصُومُهُ تَعْظِيمًا لَهُ .

- Bugün Allah’ın Hz. Musa ve İsrailoğullarını Firavuna üstün geldiği gündür. Bunun için biz de bugünü tazim için oruç tutuyoruz.

- فَقَالَ النَّبِىُّ صلى الله عليه وسلم « نَحْنُ أَوْلَى بِمُوسَى مِنْكُمْ » . فَأَمَرَ بِصَوْمِهِ.

- Bu cevap üzerine Rasulullah *“Biz Musa’ya sizden daha layığız”* diyerek o gün oruç tutulmasını emretti.[23]

---

[23] Müslim, Sıyâm, 127.

- Müşriklere benzememek için sakalları uzatıp bıyıkları kısaltmayı tavsiye etmiştir:

- خَالِفُوا الْمُشْرِكِينَ ، وَفِّرُوا اللِّحَى ، وَأَحْفُوا الشَّوَارِبَ

- *Müşriklere muhalefet edin, Sakalları uzatıp bıyıkları kısaltın.* [24]

******

- Ancak daha sonra, Hz. Peygamber kendilerini, aralarında ortak olan bir söze davet ettiği hâlde onlar, bunu reddederek tahrif olmuş dinlerini İslâm'a tercih etmiş ve Müslümanlara düşmanca davranmaktan geri durmamışlardır.

---

[24] Buhârî, Libâs, 64.

- Allah Rasûlü Ehl-i Kitabın yanlışları hususunda uyarmıştır;
- لاَ تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَى
- *"Musa'ya eziyet edenler gibi olmayın."* [25] diyerek Yahudiler gibi peygamberlerine saygısızlık etmemelerini öğütlerken,
- لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ
- *"Allah'ın lâneti Yahudilerin ve Hıristiyanların üzerine olsun. Onlar peygamberlerinin kabirlerini kendilerine mescit edindiler."*[26] sözüyle de onlara aşırı saygı göstermeyi, kabirlerini ibadethaneye çevirmelerini yasaklamıştır.

---

[25] Müslim, Fedâil, 156
[26] Buhârî, Libâs, 19.

- Rasulullah buyurdular ki:

- لاَ يَزَالُ الدِّينُ ظَاهِرًا مَا عَجَّلَ النَّاسُ الْفِطْرَ لأَنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى يُؤَخِّرُونَ

- *İnsanlar iftar etmekte acele ettikleri sürece bu din üstün olmaya devam edecektir. Zira Yahudiler ve Hristiyanlar iftarı geciktirirler.*[27]

******

- Peygamber Efendimiz Hıristiyan inancının sembolü olan "haç" takmayı [28] ve Yahudilerce kutsal sayılan cumartesi günü oruç tutulmasını yasaklamıştır.[29]

---

[27] Ebû Dâvûd, Sıyâm, 20.
[28] Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 9.

- Bu nedenle Hıristiyanların kutsal saydıkları pazar günü, putperestlerin kutsal kabul ettikleri Nevruz ve Mihrican günlerinde oruç tutmak da mekruh görülmüştür.

******

- Rasûlullah, Yahudilerin yaptığı gibi saçların etrafının tıraş edilip üst kısmının bir bulut şeklinde bırakılmasını hoş görmemiş,[30] saç boyama konusunda da onlara muhalefet etmeyi emretmiştir:

- إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى لاَ يَصْبُغُونَ فَخَالِفُوهُمْ

- *"Yahudiler ve Hıristiyanlar (ağarmış saç ve sakallarını) boyamazlar, onlara muhalefet ediniz."*[31]

---

[29] Tirmizî, Savm, 42.
[30] Buhârî, Libâs, 72.

- Rasulullah buyurdular ki:
- لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَشَبَّهَ بِغَيْرِنَا لَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ وَلَا بِالنَّصَارَى فَإِنَّ تَسْلِيمَ الْيَهُودِ الْإِشَارَةُ بِالْأَصَابِعِ وَتَسْلِيمَ النَّصَارَى الْإِشَارَةُ بِالْأَكُفِّ
- *“Bizden başkalarına benzemeye çalışanlar bizden değildir. Yahudi ve Hıristiyanlara benzemeyin! Yahudilerin selâmlaşmaları parmak işaretiyledir; Hıristiyanların selâmlaşmaları ise el ile işaret etmekten ibarettir.”*[32]

---

[31] Buhârî, Libâs, 67.
[32] Tirmizî, İsti’zân, 7.

Değiştirilmeyen Hususlar:

- Diğer dinlerde İslâm'ın tasvip ettiği bir şeye rastladığında yapılmasını yasaklamamış, aksine bu güzel alışkanlıkların sürdürülmesi için ashâbını teşvik etmiştir.
- Kabîsa b. Hulb Hz. Peygamber'e Hıristiyanların yedikleri, İslâm'a göre haram olmayan yemekleri yemenin hükmünü sorduğunda o (sav),
- لاَ يَتَخَلَّجَنَّ فِى صَدْرِكَ طَعَامٌ ضَارَعْتَ فِيهِ النَّصْرَانِيَّةَ
- *“Herhangi bir yemek nedeniyle gönlünde huzursuzluk hissetme. Yoksa bu konuda (şüphelenen ve aşırı giden) Hıristiyanlara benzemiş olursun.”* [33] diyerek onların yemeklerinden yemede bir mahzur olmadığını bildirmiştir.

[33] Tirmizî, Siyer, 16

- Aynı şekilde câhiliyede bir gün boyunca hiç konuşmama şeklinde tutulan “sükût orucu”nu yasaklarken[34] Âşûrâ orucunun tutulmasını emretmiş, Müslümanlara Ramazan orucu farz kılındıktan sonra da bu orucu tutup tutmama konusunda onları serbest bırakmıştır.[35]
- Aynı şekilde câhiliye toplumunda değer atfedilen ve aynı zamanda İslâm'ın da müminler için öngördüğü cömertlik, ağırbaşlılık, yumuşak huyluluk, sabır, tevazu ve düşünerek ölçülü hareket etme gibi ahlâkî erdemlerin devam ettirilmesinin gerekliliğini vurgulamıştır.

[34] Ebû Dâvûd, Vesâyâ, 9.
[35] Buhârî, Tefsîr, (Bakara) 24.

- Örneğin kendisine gelerek câhiliye devrinde yaptığı köle azat etmek, sadaka vermek veya akrabaya iyilik yapmak gibi bazı davranışların karşılığı olup olmadığını soran Hakîm b. Hizâm'a şöyle demiştir:

- أَسْلَمْتَ عَلَى مَا أَسْلَفْتَ مِنْ خَيْرٍ

- *"Sen eskiden yaptığın hayırlarla Müslüman oldun."*[36]

---

[36] Müslim, Îmân, 195.

- Peygamber Efendimiz, câhiliye devrinde ticaret ortaklığı yaptığı Sâib isimli sahâbîye de şu tavsiyede bulunmuştur:

- يَا سَائِبُ اُنْظُرْ أَخْلَاقَكَ الَّتِي كُنْتَ تَصْنَعُهَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَاجْعَلْهَا فِي الْإِسْلَامِ أَقْرِ الضَّيْفَ وَأَكْرِمْ الْيَتِيمَ وَأَحْسِنْ إِلَى جَارِكَ

- *"Ey Sâib! Câhiliye çağında yaptığın faziletli şeylere İslâm devrinde de devam et. Misafiri ağırla, yetime ikram et ve komşuna iyi davran!"*[37]

******

- Rasûlullah, Câhiliye döneminde zayıfları koruma amacıyla kurulan Hilfü'l-füdûl Antlaşması'ndan övgüyle bahsederek, böyle bir antlaşmaya katılmış olmaktan her zaman memnuniyet duyacağını ifade etmiştir.

---

[37] İbn Hanbel, III, 425.